

TALEPAPIR

Det talte ord gælder

Sundheds- og Ældreudvalget, Christiansborg, den 14. august 2018 kl. 15.00-16.00.

Samrådsspørgsmål BS, BT og BU (stillet af Kirsten Normann Andersen (SF))

SUU alm. del - Samrådsspørgsmål BS

Ministeren bedes forholde sig til og give sin forklaring på, at man flere steder i ældreplejen har områder, der er så dårligt bemandet, at man reelt ikke kan gennemføre en faglig konflikt, fordi stedet kun har bemanning svarende til nødberedskab eller mindre. Stederne vil dermed have svært ved at sikre et nødberedskab i forbindelse med de varslede faglige konflikter, fordi man i den daglige drift er afhængig af vikarer, løst ansatte m.m. og derfor alt andet lige må være underbemandet. Der henvises til "Lockout- og strejkevarsler afblæses: Sosu'er undtages fra konflikt" bragt i Avisen.dk den 12. april 2018.

SUU alm. del - Samrådsspørgsmål BT

Ministeren bedes redegøre for, hvor omfattende problemet med underbemandinger på landets plejecentre, således at stedet er afhængig af vikarer og løst ansatte m.m. i den daglige drift og personalet som følge heraf ikke kan indgå i en faglig konflikt. Der henvises til "Lockout- og strejkevarsler afblæses: Sosu'er undtages fra konflikt" bragt i Avisen.dk den 12. april 2018.

SUU alm. del - Samrådsspørgsmål BU

Ministeren bedes redegøre for, hvordan regeringen i de kommende økonomiforhandlinger med KL vil håndtere problemet med den angivelige underbemanding på landets plejehjem?

Tak til spørgeren for invitationen til samrådet her i dag.

Samrådsspørgsmålene handler om bemanning i ældreplejen. De er oprindeligt stillet i april på et tidspunkt, hvor der var varslet strejker på ældreområdet, men endnu ikke indgået nogen aftaler.

Jeg er glad for, at de offentlige overenskomstaftaler efterfølgende er faldet på plads. Ingen havde været tjent med en konflikt. Derudover vil jeg ikke i dag kommentere nærmere på de forhandlinger, der foregik i Forligsinstitutionen.

Det er i stedet vigtigt for mig at slå fast, at plejetrængende ældre altid skal have den bedst mulige behandling, pleje og omsorg. Det måtte en eventuel konflikt ikke have ændret på.

Der er stillet tre samrådsspørgsmål, spørgsmål BS, BT og BU, som jeg vil besvare samlet.

I spørgsmål BS bliver jeg bedt om at forholde mig til bemanningen i ældreplejen og muligheden for at gennemføre en konflikt.

Lad mig starte med at slå fast, at vi har en rekrutteringsudfordring i ældreplejen. Forskellige analyser peger på, at det nu og i de kommende år vil være vanskeligt at rekruttere tilstrækkeligt med social- og sundhedspersonale i kommunerne. Regeringen anderkender denne udfordring, og vi tager den meget alvorligt.

Derfor blev vi i foråret enige med alle partier i Folketinget om, at regeringen skulle iværksætte en kortlægning af kommuner og regioners problemer med at rekruttere kvalificeret arbejdskraft, herunder en vurdering af, hvordan social- og sundhedsuddannelserne kan rekruttere flere elever. Denne kortlægning er nu i fuld gang med at blive gennemført, og jeg ser frem til, at vi allerede i slutningen af denne måned skal drøfte rekrutteringsudfordringerne.

Var forårets overenskomstforhandlinger endt i en konflikt på området, er det klart, at vi havde stået i en ekstraordinær situation, hvor arbejdet skulle have været tilrettelagt på en anden måde end til daglig.

Det ville i sådan en situation have været helt afgørende, at der var det relevante nødberedskab i de dele af ældreplejen, som ville være omfattet af en strejke.

Jeg ved, at nogle plejehjem gav udtryk for, at de havde udfordringer med at stille det rette beredskab i tilfælde af en konflikt.

De ældre borgeres sikkerhed og helbred kommer i første række, og derfor valgte KL også sammen med FOA og DSR at undtage en række enheder og institutioner på sundheds- og ældreområdet fra en eventuel konflikt. De konkrete tal kommer jeg tilbage til.

Jeg vil starte med at bemærke, at det jo er en kommunal opgave at tilrettelægge opgaverne og fastlægge vagtplanerne, så der er de rette ressourcer til stede i ældreplejen.

Kommunerne har i dag en lovgivningsmæssig forpligtelse efter serviceloven til at sikre, at borgerne får den omsorg og pleje, som de har brug for.

Plejen og omsorgen skal tage udgangspunkt i en konkret, individuel vurdering af den enkelte borgers behov og forudsætninger, og plejen og omsorgen skal kunne varetages døgnet rundt.

Det er den enkelte kommunes opgave at sikre en god og hensigtsmæssig tilrettelæggelse af ældreplejen, der tager hensyn til borgernes ønsker og de lokale behov.

For mig som ældreminister er det afgørende, at kommunerne har de bedst mulige rammer for at sikre en god og værdig ældrepleje.

Regeringspartierne har sammen med Dansk Folkeparti prioriteret ældreområdet højt med de seneste finanslove, ligesom der for første gang nogensinde med satspuljen for 2018 er indgået en selvstændig aftale på ældreområdet.

Vi har med finansloven for 2018 bl.a. afsat 500 mio. kr. årligt til en bedre bemanning i ældreplejen på plejehjem og i hjemmeplejen.

Kommunernes redegørelser for bemandingspuljen viser, at kommunerne forventer at bruge ca. 40 procent af midlerne på opjustering af arbejdstiden for eksisterende medarbejdere og ca. 60 procent på nye medarbejdere i ældreplejen.

Det svarer til tæt på 300 mio. kr. på nye medarbejdere og tæt på 200 mio. kr. til opjustering af arbejdstiden for eksisterende medarbejdere.

Med finanslovsaftalen for 2018 blev der også afsat 70 mio. kr. fra 2018-2021 til at styrke kommunernes arbejde med at reducere sygefraværet.

Et reduceret sygefravær går hånd i hånd med et godt arbejdsmiljø, og understøtter dermed bemanningen i ældreplejen.

Også med tidligere års finanslove og indførelsen af værdighedsmilliarden og klippekortet til plejehjemsbeboere har kommunerne fået mulighed for at ansætte flere medarbejdere i ældreplejen.

Ser vi på kommunernes regnskabstal, så er kommunernes serviceudgifter til ældreområdet steget med 1,8 mia. kr. siden regeringen kom til i 2015, når der medregnes de løft, der følger af de seneste finanslovsaftaler. Det er jeg meget tilfreds med.

Og jeg har også noteret mig, at overenskomstaftalen mellem KL og Forhandlingsfællesskabet inkluderede en rekrutteringspulje på 522 mio. kr., målrettet social- og sundhedspersonale.

Det er midler, som blandt andet skal bruges til højere løn og tillæg for arbejde på skæve tidspunkter og dermed gøre det nemmere for kommunerne at rekruttere social- og sundhedspersonale. Samtidig sender puljen et klart signal om, at social- og sundhedspersonale er helt centrale for den kommunale velfærd.

Jeg vil nu gå til spørgsmål BT, hvor der spørges til, hvor udbredt det er, at medarbejdere på plejehjem ikke kan indgå i konflikt på grund af vanskeligheder ved at stille et nødberedskab.

Et nødberedskab skal opretholde væsentlige funktioner i tilfælde af en arbejdsmarkedskonflikt. Det skal etableres, hvis der er tale om arbejde, 'der er livsvigtigt, uopsætteligt og påkrævet for at undgå helbreds- og/eller varigt førlighedstruende følger'. Nødberedskabet skal altså udføre livsvigtigt og nødvendigt arbejde for at undgå helbredstruende følger for borgere.

Lad mig igen sige, at der selvfølgelig på plejehjem skal være den rette bemanning, så borgerne på alle tider af døgnet kan få den pleje og omsorg, som de har behov for.

Sundheds- og Ældreministeriet har til besvarelse af samrådsspørgsmålet indhentet bidrag fra KL i forhold til antal enheder, der med henvisning til vanskeligheder med at stille et nødberedskab, blev undtaget fra konfliktvarslet.

KL har oplyst, at der ikke under forårets konflikt var varslet lockout af social- og sundhedspersonale og sygeplejersker på sundheds- og ældreområdet. Dog med undtagelse af sundhedsplejersker, der var omfattet af KL's lockoutvarsel til DSR.

FOA havde varslet strejke i 46 kommuner, og DSR havde varslet strejke i 23 kommuner. Der blev ifølge en optælling foretaget af KL i april 2018 indgået undtagelsesaftaler på sundheds- og ældreområdet for i alt 33 institutioner og enheder i 14 kommuner.

Aftalerne fordelte sig på følgende måde:

- Imellem KL og FOA blev der indgået undtagelsesaftaler for i alt 16 enheder og institutioner i 10 kommuner.
- Imellem KL og DSR blev der indgået undtagelsesaftaler for i alt 17 institutioner i fem kommuner. 15 af undtagelsesaftalerne var på baggrund af DSR's strejkevarsel, mens to af aftalerne var undtagelser for KL's lockoutvarsel.

Baggrunden for, at det i enkelte kommuner har været nødvendigt at undtage institutioner og enheder er blandt andet, at de har et antal vakante stillinger eller medarbejdere, som er på orlov eller sygemeldt. At der er vakante stillinger resulterer i, at kommunerne til daglig gør brug af vikarer for at holde driften kørende.

Hovedårsagen til de mange vakante stillinger på ældre- og sundhedsområdet er ifølge KL de rekrutteringsudfordringer, som kommunerne i dag er udfordret af.

Som jeg nævnte indledningsvist anerkender regeringen rekrutteringsudfordringen blandt social- og sundhedspersonale og sygeplejersker på sundheds- og ældreområdet, og vi tager den meget alvorligt. Derfor gennemfører vi nu en kortlægning af kommuners og regioners problemer med at rekruttere kvalificeret arbejdskraft.

Jeg vil nu gå videre til samrådsspørgsmål BU, hvor jeg bliver bedt om at redegøre for, hvordan regeringen i de kommende økonomiforhandlinger med KL vil håndtere spørgsmålet om bemanning på landets plejehjem.

Siden april, hvor samrådsspørgsmålene blev stillet, har vi jo landet en økonomiaftale med KL.

Med aftalen om kommunernes økonomi for 2019 er der prioriteret 2,3 mia. kr. til borgernær kernevelværd.

Økonomiaftalen tilføjer blandt andet 100 mio. kr. i 2018 til at styrke de sundhedsfaglige kompetencer i kommunerne. Kompetenceløftet er målrettet sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter og –hjælpere, og skal blandt andet understøtte kommunernes muligheder for rekruttering.

Jeg er glad for, at vi endnu engang har indgået en aftale med KL, som sætter ældreområdet højt.

For vi har virkelig brug for, at flere unge får lyst til tage en social- og sundhedsuddannelse og får øjnene op for det livsbekræftende arbejdsliv, som disse uddannelser åbner op for.

Afslutningsvis vil jeg understrege, at det for regeringen er helt afgørende, at ældre borgere får en værdig pleje og omsorg, der giver dem mulighed for at fortsætte med at leve deres liv med mest mulig selvbestemmelse og livskvalitet.

Det betyder også, at der skal være den rette bemanding i ældreplejen, så borgerne kan få den omsorg og pleje, som de har behov for.

Tak for ordet.